

Valvontajärjestelmää selventävät taulukot

1. Näkökulma: Metsänomistaja, joka antaa sitoumuksen selvittäjälle

Luomuvalvontaan liittymisen vaihtoehdot	Valvontaan liittyminen koskee:	Mihin sitoutuu	Kerättävät luomuluonnontuotteet	Toimintaa valvova viranomainen	Sertifikaatti	Valvontamaksu
Selvittäjämalli – metsänomistajan rooli	Metsänomistaja ei itse liity valvontaan.	Sitoutuu noudattamaan luomutuotannon ehtoja. Metsän omistaja antaa sitoumuksen selvittäjälle, sitoumus koskee metsän hoitoa ja tietojen antamista Selvittäjälle. Antaa valvonnan tarvitsemat tiedot selvittäjälle. Voi hyödyntää Metsään.fi-palvelua.	Metsänomistajan selvittäjälle antama sitoumus koskee keruualueita, joilta kerätään luomukeruuotteita jokamiehen oikeudella (esimerkiksi mustikka ja sienet).	Viranomainen ei tarkasta yksittäisen metsänomistajan toimia, vaan tarkastaa miten selvittäjä on varmistunut siitä, että alueella on noudatettu luomutuotannon ehtoja.	Koska metsänomistaja ei liity valvontaan, ei hän saa omaa sertifikaattia, joka tarvitaan luomutuotteiden myymiseen. Metsänomistajan metsiä voi hyödyntää luomuvalvontaan liittynyt yritys selvittäjän kokoaman luomukeruualuekartan perusteella.	Maksuton metsänomistajalle. Valvontaan liittynyt selvittäjä vastaa valvontamaksuista.
Selvittäjämalli – selvittäjän rooli	Selvittäjä liittää alueet luomuvalvontaan metsänomistajan puolesta.	Selvittäjä sitoutuu noudattamaan luomutuotannon ehtoja ja liittyy valvontaan Ruokavirastolle.	Jokamiehen oikeudella kerättävät luonnontuotteet.	ELY-keskus (2021) Ruokavirasto (2022)	Selvittäjä saa sertifikaatin. Voi luovuttaa paikkatietoa (esimerkiksi luomukeruuukarttoja), jota muut valvontaan kuuluvat toimijat, esimerkiksi marjaostajat voivat hyödyntää.	Perusmaksu ja tarkastusmaksu

2. Alkutuotannon toimijan näkökulma

Luomuvalvontaan liittymisen vaihtoehdot	Valvontaan liittyminen koskee:	Mihin sitoutuu	Kerättävät luomuluonnontuotteet	Toimintaa valvova viranomainen	Sertifikaatti	Valvontamaksu https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/asiointi/hinnasto/
Perusmalli	Alkutuotannon toimija, esimerkiksi maatila tai metsänomistaja liittyy itse valvontaan omien tai hallitsemiensa metsien ja muiden keruualueiden osalta.	Sitoutuu noudattamaan luomutuotannon ehtoja. Antaa sitoumuksen ELY-keskukselle.	Kaikki luonnontuotteet: sekä jokamiehenoikeudella että muut kuin jokamiehenoikeudella kerättävät luonnontuotteet (esimerkiksi kuusenkerkät, koivunmahla ja pakuri).	ELY-keskus	Metsänomistaja saa sertifikaatin • voi kerätä ja myydä luomutuotteita • voi luovuttaa paikkatietoa ja keruulupia.	Perusmaksu ja tarkastusmaksu
Perusmalli	Tilan omien tuotteiden säilöminen tai muu käsittely jalostamattomaksi elintarvikkeeksi.	Sitoutuu noudattamaan luomutuotannon ehtoja. Antaa sitoumuksen ELY-keskukselle.	Kaikki luonnontuotteet: sekä jokamiehenoikeudella että muut kuin jokamiehenoikeudella kerättävät luonnontuotteet.	ELY-keskus	Toiminta sisältyy ELY-keskuksen sertifikaattiin.	Lisää tarkastusaikaa, josta peritään aikaperusteinen maksu, tarkastetaan tilan tarkastuksen yhteydessä.
Perusmalli	Tilan omien tai ostettujen tuotteiden jalostus.	Sitoutuu noudattamaan luomutuotannon ehtoja jalostustoiminnanosalta. Antaa sitoumuksen Ruokavirastolle.	Kaikki luonnontuotteet: sekä jokamiehenoikeudella että muut kuin jokamiehenoikeudella kerättävät luonnontuotteet.	Ruokavirasto	Ruokavirasto antaa erillisen sertifikaatin jalostustoiminnan osalta.	Lisää tarkastusaikaa, josta peritään aikaperusteinen maksu, tarkastetaan tilan tarkastuksen yhteydessä.
Selvittäjämalli	Selvittäjä liittyy alueet luomuvalvontaan metsänomistajan puolesta.	Selvittäjä sitoutuu noudattamaan luomutuotannon ehtoja ja liittyy valvontaan Ruokavirastolle. Selvittäjä on saanut sitoumuksen metsänomistajalta, sitoumus koskee metsän hoitoa ja tietojen antamista Selvittäjälle.	Jokamiehen oikeudella kerättävät luonnontuotteet.	ELY-keskus (2021) Ruokavirasto (2022)	Selvittäjä saa sertifikaatin. Voi luovuttaa paikkatietoa (esimerkiksi luomukeruukarttoja), jota muut valvontaan kuuluvat toimijat, esimerkiksi marjaostajat voivat hyödyntää.	Perusmaksu ja tarkastusmaksu

3. Elintarvikevalmistus/ ostotoimijan näkökulma

Luomuvalvontaan liittymisen vaihtoehdot	Valvontaan liittyminen koskee:	Mihin sitoutuu	Kerättävät luomuluonnontuotteet	Toimintaa valvova viranomainen	Sertifikaatti	Valvontamaksu https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/asiointi/hinnasto/
Yritys, jolla on luomutuotteiden ostotoimintaa ja joka järjestää keruuta	Keruutoiminta, käyttäen poimijoita. Tarvitsee luomukeruualueutta koskevan sopimuksen keruualueen selvittäjältä tai omistajalta.	Sitoutuu noudattamaan luomutuotannon ehtoja. Antaa sitoumuksen Ruokavirastolle. Yritys kuvaa, miten keruutoiminta järjestetään ja miten poimijat sitoutetaan luomuehtojen noudattamiseen.	Jokamiehen oikeudella kerättävät tuotteet selvittäjän tai perusmallilla liitetyiltä alueilta. Muut kuin jokamiehen oikeudella kerättävät luonnontuotteet perusmallilla liitetyiltä alueilta.	Ruokavirasto	Yritys saa sertifikaatin, jolla voi myydä luomutuotteita	Perusmaksu ja tarkastusmaksu
Keruuostopisteen alihankkija, jos ostaja sellaisen käyttää	Toiminta ostopisteessä, jossa tuotteita otetaan vastaan.	Sitoutuu noudattamaan luomutuotannon ehtoja. Antaa sitoumuksen yritykselle, joka vastaa poimijoista ja keruusta.	Ei keruuta tai ostoa, ei vastaa poimijoista. Toimintaan kuuluu ainoastaan tuotteiden vastaanottoa ja varastointia ostajan puolesta.	Ruokavirasto	Ei sertifikaattia	Alihankkija maksaa tarkastusmaksun
Yritys, jolla on luomutuotteiden ostotoimintaa	Ostaa tuotteita valvontaan liittyneeltä toimijalta.	Sitoutuu noudattamaan luomutuotannon ehtoja. Antaa sitoumuksen Ruokavirastolle.	Ei keruuta, ei vastaa poimijoista. Ei voi ostaa tuotteita toisen yrityksen sitouttamilta poimijoilta.	Ruokavirasto	Sertifikaatti	Perusmaksu ja tarkastusmaksu
Poimija , joka kerää luomukeruuotteita jokamiehen oikeudella ja myy tuotteet vain ostoyritykselle, jonka kanssa on tehnyt sopimuksen	Poimija ei itse liity valvontaan. Poimija voi myydä JMO tuotteensa ostoyritykselle.	Poimija antaa kirjallisen sitoumuksen luomukeruuotteiden ostajalle noudattaa luomupoiminta-ehtoja.	Jokamiehen oikeudella kerättävät tuotteet.	Ruokavirasto valvoo yrityksen kautta. Yritys vastaa poimijaohjeiden ja sitoumusten noudattamista ja kouluttaa poimijat.	Ei sertifikaattia	Ei maksuja poimijoille
Poimija , joka kerää luomukeruuotteita jokamiehen oikeudella ja saattaa tuotteet markkinoille	Poimija liittyy luomuvalvontaan Ruokavirastolle. Tarvitsee luomukeruualueutta koskevan sopimuksen ja keruualuekartan	Sitoutuu noudattamaan luomutuotannon ehtoja ja antaa sitoumuksen Ruokavirastolle.	Jokamiehen oikeudella kerättävät tuotteet.	Ruokavirasto	Sertifikaatti	Perusmaksu ja tarkastusmaksu

Luomuvalvontaan liittymisen vaihtoehdot	Valvontaan liittymisen koskee:	Mihin sitoutuu	Kerättävät luomuluonnontuotteet	Toimintaa valvova viranomainen	Sertifikaatti	Valvontamaksu https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/asiointi/hinnasto/
	keruualueen selvittäjältä tai omistajalta, samalla tavalla kuin ostoyrityksellä.					
Poimija , joka kerää muita kuin jokamiehen oikeudella kerättäviä tuotteita (esim. pakuri) ja saattaa tuotteet markkinoille	Poimija liittyy luomuvalvontaan Ruokavirastolle. Tarvitsee luomukeruualuetta koskevan sopimuksen ja keruualuekartan keruualueen omistajalta, samalla tavalla kuin ostoyrityksellä.	Sitoutuu noudattamaan luomutuotannon ehtoja ja antaa sitoumuksen Ruokavirastolle.	Muut kuin jokamiehen oikeudella kerättävät luonnontuotteet perusmallilla liitetyiltä alueilta.	Ruokavirasto	Sertifikaatti	Perusmaksu ja tarkastusmaksu
Valvontaan liittyneen poimijan tai kerääjän suorittama tuotteiden valmistustoiminta (säilöminen, jalostus tai muu käsittely)	Poimija liittyy luomuvalvontaan Ruokavirastolle. On valvontaan liittyessään ilmoittanut myös käsittelevänsä tuotteet.	Sitoutuu noudattamaan luomutuotannon ehtoja ja antaa sitoumuksen Ruokavirastolle.	Keräämänsä tuotteet.	Ruokavirasto	Sertifikaatti	Perusmaksu ja tarkastusmaksu
Ostoyrityksen sitouttaman poimijan tai kerääjän suorittama tuotteiden säilöminen, jalostus tai muu käsittely ostoyrityksen puolesta (alihankkija)	Ostoyritys on ilmoittanut käyttävänsä alihankkijan.	Antaa sitoumuksen keruuta järjestävälle ostoyritykselle alihankintasopimuksella.	Keräämänsä tuotteet.	Ruokavirasto	Toiminta sisältyy ostoyrityksen sertifikaattiin. Valmistustoiminta tarkastetaan kyseisen alihankkijan, eli poimijan toimipaikassa.	Alihankkija maksaa tarkastusmaksun
Maatila /yritys kerää tuotteita (työsuhteiset työntekijät) omasta metsästä ja suorittaa mahdollisesti tuotteiden säilöminen, jalostus tai muu käsittely	Katso taulukko 2.					

Luomuvalvontaan liittymisen vaihtoehdot	Valvontaan liittyminen koskee:	Mihin sitoutuu	Kerättävät luomuluonnontuotteet	Toimintaa valvova viranomainen	Sertifikaatti	Valvontamaksu https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/asiointi/hinnasto/
Valvontaan liittyneen yrityksen suorittama tuotteiden valmistustoiminta (säilöminen, jalostus tai muu käsittely)	Tuotteiden säilöminen, jalostus tai muu käsittely.	Sitoutuu noudattamaan luomutuotannon ehtoja ja antaa sitoumuksen Ruokavirastolle.	Keräämänsä tai ostamansa tuotteet.	Ruokavirasto	Sertifikaatti	Perusmaksu ja tarkastusmaksu
Tuotteiden valmistustoiminta säilöminen, jalostus tai muu käsittely alihankkijana	Tuotteiden säilöminen, jalostus tai muu käsittely.	Alihankkija antaa sitoumuksen yritykselle alihankintasopimuksella.	Päämiehen toimittamat tuotteet.	Ruokavirasto	Ei sertifikaattia	Alihankkija maksaa tarkastusmaksun

MUUT mahdolliset tilanteet	
Ateriapalvelu tilanteissa, jossa ravintola/ravintolan henkilökunta itse kerää tuotteita ja markkinoi ateriatoiminnassaan.	Ravintola liittyy valvontaan yllä olevien esimerkkien mukaisesti, riippuen siitä miten ravintola järjestää keruun.
Ateriapalvelu tilanteissa, jossa ravintola ostaa tuotteita ja markkinoi ateriatoiminnassaan.	Ravintola ostaa tuotteet valvontaan liittyneeltä poimijalta tai yritykseltä.